

DIRVA

Nr. 102

Rugsėjis-September 9, 1963

Cleveland, Ohio

DŪMŲ DAUG, BET UGNIES DAR NESIMATO

Dirvos skaitytojai iš mano ankstyvesnių reportažų žino, kad Brazilijoje rugpjūčio mėnuo kai kada turėjęs lemiamos reikšmės krašto ateitį. Štai jau baigiasi rugpjūtis, bet ... be dūmų, pučiamų iš kairiųjų dumplių, dar sunku ugnį pastebėti.

Buvo rašoma laikraščiuose ir net "tikrai" laukiama, kad rugpjūčio 23 d. buv. prezidento Vargas 9-rių metų mirties sukakties proga ruošiamo mitingo proga turėsią kažką įvykti. Šios dienos belaukiant, buvo išlieta daug laikraštinio dažų ir išieškota daug vietos laikraščių skiltyse. Tačiau ir rugpjūčio 23, kaip ir kitos dienos, nieku nesiskyrė nuo eilinio mitingo pobūdžio, kurių čia dažnai būna. Tačiau krašte vyksta rūgimas. Reikalas didžiai pribrendęs, kad būtų vykdomos plataus užsimojimo socialinės reformos. Tačiau vietoj reformų pasitenkinama tuščiažodžiavimu. Tuomi didžiai naudojasi kairioji - prokomunistinė inteligentija, kuri deda visas pastangas, kad perimtų valdžią į savo rankas.

"Jornal do Comercio" rugpjūčio 22 d. savo vedamajame pavadintame "Sovietiniu pavyzdžiu", rašė: "Valdžios galia siūsta iš vyriausybės rankų į taip vadinamų tarybų sferą. Prieš revoliucinės Rusijos obalsis, kad "visą valdžią taryboms", dar nėra per daug populiarus Brazilijoje. Tačiau visi įvykiai rikiuojasi šia kryptimi. Tarybos šiandieninėje Sov. S-jje tebėra likę kaip administracinis organas, bet jis yra

JURGIS ŠATORIUS, Dirvos spec. korespondentas Brazilijoje

buvęs lemiamas, tikuriant komunistinį režimą Rusijoje. Tos tarybos yra buvę panašios į tai, kas Brazilijoje vadinama "dispositivo sindical", kas yra sukurta sekmingam streikų pravedimui. 1917 m. Rusijoje šios tarybos buvo sujungtos panašiai, kaip kad šiandien Brazilijoje esanti Vyriausioji Darbo Vadovybė.

Štai pavyzdžiai: Santos uosto darbininkai sustreikavo rugpjūčio 20 d., reikalaudami algų pakėlimo. Jiems visai nesvarbu, koki bus tautai streiko nuostoliai -- čia gi politinis streikas; Brazilijos Universiteto kairiųjų studentų vadovybė Rio de Janeiro reikalauja, kad būtų paskirtas kairiųjų pažindų rektorius; jei įstatymas aiškiai sako, kad profesorai privalo išsirinkti savo rektorius, tačiau studentams įstatymai nėra šalti; Žibalo valyklių (Petrobras, valstybinė žibalo b-vė) tarybos Rio mieste pasiuntė vyriausybei ultimatumą, reikalaujant, kad būtų nusavintos visos privačios žibalo b-vės: jei gu vyriausybė nepaklus, tada įvyks visuotinis streikas!

Tai yra nusistovėjęs šablonas. Nekreipiama jokio dėmesio nė į konstituciją, nė į valdžią. Ši subversyvinė veikla neklaidomai žyguoja pirmyn, nestam randa pritarimą.

Brazilijos Kerenskis, preziden-

tas Goulart čia lošia savo rolę. Tuo metu, kai jis puola "reakcionierius", kairieji pradeda traukti iš po jo kojų kilimėlį, ant kurio prezidentas stovi. Visų kerenskių yra vienas likimas: tremtis. Neįmanoma gi tuo pat metu būti Kerenskiu ir Leninu.

Šis straipsnis yra būdingas. Juomi norėta Goulartui paskutinę minutę priminti, kad jis susiprasitų, bet... Svarbiausia, kad šis mitingas - manifestacija buvo ruošiamą Rio uždraustoje miesto dalyje, Cindeliandia. Ši mitinga, neva Getulio Vargas mirties sukakties paminėti, ruošė komunistai, ir savo priekyje pasistatė ne ką kitą, bet patį prezidentą. Nuosakieji atkalbinėjo Goulart nevykti į šį susirinkimą, bet jis patarimų nesusipratimų: o karo ministerija apsiėmė palaikyti tvarką. Mat bijota išsišokimų, kurie galėję išsivystyti į pilnas riaušes. Tačiau karo ministeris pademonstravo tokią ginklų gausybę, kaip tankus ir priešlėktuvinius pabūklus, kad riaušinininkams praėjo bet koks apas drumsiti vandenį.

Mitingo vietoje susirinko apie 25,000 asmenų, daugumoje organizuoti darbininkai. Šiam skaičiui sudaryti buvo atvežta iš kaimyninių Niteroi laivų statyklų 8,000 dirbančiųjų. Gi kitos darbininkų grupės buvo atvežtos nemokamai traukiniais iš kitų kaimyninių miestų.

Pats mitingas buvo gana santūrus, nors kalbėtojai nesigailėjo karčių ir aistringų žodžių užsienio eksploatatoriams, kolonialistams bei stambiems žemvaldžiams. Studentų "vadovas" Jose Serra savo agresingose kalboje paskelbė karą JAV ambasadoriui Lincoln Gordon. Ir tai padaryta prezidento akivaizdoje, prie kurio valdžios pasiuntinys yra akredituotas.

Paskutiniu kalbėjė Goulart nepasakė nieko naujo, kas jau nebūtų žinoma. Jis pabrėžė, kad buv. prezidento Vargas vardas ir toliau yra gyvas žmonių sąmonėse. Vargas iškelia progreso ir kiti pažangos idealai būsią vykdomi, ligi bus pasiektas geresnis gyvenimas visiems žmonėms. Goulart nurodė, kad sekančiais metais šioje vietoje jis galėsias tik patvirtinti savo žodžių teisingumą.

Iš šios manifestacijos būtų galima padaryti išvadą, kad prez. Goulart norėjęs pagarsinti reformų priešininkus. Atseit, prezidentas kreipėsi tiesiog į tautą, kad ji išgirstų jo balsą. Suprantama, kad visos radijo ir televizijos stotys privalėjo tai oro bangomis paskleisti plačiosioms masėms.

Iš sukaktuvinio Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimo: agr. Antanas Šantaras Lietuvių Fondo vardu priima tūkstančio dolerių čekį -- sąjungos įnašą iš dr. A. Ramono. V.A. Račkausko nuotrauka

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos auksiniam jubiliejui

Senoji išeivija, bėgusi nuo carų priespaudos, veik išimtinai buvo berašis kaimo jaunimas. Atvykęs Amerikon, jis rado plačią laisvę, apie kurią savo gimtajame krašte negalėjo nė svajoti. Šalia tos laisvės jis čia rado švietimą, jam nesuprantamą kraštą ir sunkias sąlygas, kuriose tas žalias jaunikas kūrė naują gyvenimą.

Vargo ir išnaudojimo kietai

Dr. Steponas Biežis

Žodžiu, to meto gydytojas šalia savo profesijos darbų, jautė savo tautai įsipareigojimą ne vien tik kaip lietuviui, bet dar papildomai kaip humanistinės profesijos žmogus ir inteligentas, kurio pareiga aukštesnė už vidutinę. Ir dabar, minėdami auksinę sukaktį, prisiminus amos laikus, gal-

dytojams užtarnautą prestižą ir mūsų visuomenės stipresnį patikėjimą.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga, būdama ištikima principui ir pastangoms išlaikyti lietuvių išeivijoje, jautriai vertina savo profesijos prieauklį -- studentus, internus ir rezidentus -- ir stengiasi jį traukti į savo sąjūdį. Malonu pastebėti, kad teigiami rezultatai jau aiškiai reiškiasi, kas užtikrina Sąjungos tęstinumą ilgam laikui.

JAV ir Kanados lietuviai gydytojai, apsiėję į vieną bendrą organizaciją, sudaro ištvermingą lietuvių išeivijos sąlygų milžiniškoje nutautėjimo jūroje, kolektyviai stipriau reiškiasi kultūrinuose darbuose ir reikšmingesniu svoriu įsijungia į Lietuvos laisvinimo pastangas.

Pastaruoju laiku siekiama dar toliau, būtent, apjungti visus kolegas laisvajame pasaulyje į vieną Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungą, kurios realizavimas numatomas dar šiame suvažiavime. Šitoks profesinis organizuotumas neabejotinai teigiamai atsilieps į lietuvių išeivijos tautinį stiprėjimą.

Kiekvieno sąmoningo lietuvių šventa pareiga rūpintis lietuvių klestėjimu išeivijoje, o taip pat pavergtos Lietuvos laisvinimu. Gi iš gydytojo tikimasi daug daugiau ir dabar kaip privilegijuotos tradicijos paveldėtojo iš mūsų garbingų pirmtakų: Basanavičiaus, Kudirkos, Šliupo, Griniaus ir kitų, atidavusių tautai visas savo gyvenimo jėgas. Mes, gydytojai, privalome būti ištikimi šiai kilniai tradicijai skirdami atitinkamą dalį savo laiko, jėgų ir ištekliaus.

Naujoji ALGS valdyba

• Amerikos ir Kanados Lietuvių Gydytojų Sąjungos nauja valdyba, išrinkta suvažiavime Chicagoje, rugsėjo 1-2 d.: pirm. dr. V. Tauras, vicepirm. dr. M. Budrienė, vicepirm. dr. E. Lenkauskas, vicepirm. dr. prof. V. Kanauka, sekretorius-išdininkas dr. G. Balukas. Direktoriai: dr. J. Valaitis, dr. E. Drukeinis, dr. A. Starkus, dr. V. Majauskas ir dr. A. Pacevičius. Revizijos komisija: dr. E. Milienė, dr. St. Budrys ir dr. K. Ambrozaitis.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* SENATORIUS B. GOLD-WATER, numatomas respublikonų partijos kandidatu į JAV prezidentus, pareiškė, kad Senate svarstant sutarties su Maskva ratifikavimą, jis reikalaus prijungti formalią rezervaciją, kurioje būtų įsakyta Sov. Sąjungai atitraukti savo bazę iš Kubos. Senatorius ta proga pareiškė:

"Jei Sov. Sąjunga tikrai siekia panaikinti įtampą, jaučiamą amerikiečių ... jei sovietai tikrai galvoja, kad atominių ginklų bandymų suvaržymo sutartis nėra tik eilinių įvykių jų agresijos planuose, tegul jie panaikina esamą įtampą Amerikoje, tegul jie ištraukia savo karinę bazę iš Kubos"

Demokratų partijos lyderiai jau spėjo pareikšti nepasitenkinimą tokiais reikalavimais. Sen. Mike Mansfield galvoja, kad prijungus prie sutarties tokią rezervaciją, ir rusai pareikalautų, kad JAV atitrauktų savo bazes

iš Graikijos, Turkijos ar Berlyno. Prasidėtų reikalavimai, kurie siektų visą pasaulį, kol būtų reikalaujama, kad kas nors pasitrauktų iš šios žemės rutulio iš viso.

* RYŠIUM SU "Žygiu į Washingtoną", amerikiečių nuotikos, renkamos žurnalistų ir komentatorių, kartais pasako daugiau, nei ilgos prakalbos. Toli vakarų pusėje gyvenanti moteriškė (Tacoma, Wash.) pareiškė:

"Nuo kada 200,000 žmonių eisena aleja gali turėti įtakos įstatimdavystei, liečiančiai 200 mil. žmonių?"

Vienas baro patarnautojas išsireiškė dar preciziškiau: "O kas būtų, jei visi, kurie nesutinka su integracijos įstatymu, žygiuotų į Washingtoną? Ar tai reikštų, kad tokio įstatymo visai nereikia?"

Kai kurie negrų vadai labai gerai supranta, kad forsavimas negali privesti prie laimėjimo.

-- Nebijok! Tai yra reabilituoti ir pusiau reabilituoti draugai...

PASAULINEI PARODAI RUOŠIANTIS

Pasaulinės parodos metu lietuviams tinkamai atstovauti yra svarbi mūsų visuomenės užduotis. Šią pareigą atlikti yra apsiėmus J. Stuko vadovaujamas komitetas, sudarytas Lietuvių Bendruomenės iniciatyva iš New Yorko apylinkėse gyvenančių visuomenininkų.

Paskutiniame šio komiteto valdybos posėdyje (rugpjūčio 27) buvo pasidalinta informacijomis apie atskirų sekcijų atliktus darbus, ir iškeltos problemos, kurias komitetui teks nugalėti.

Pagrindiniai lietuvių pasirodymai vyks 1964 m. rugpjūčio mėn. Sekmadienį, rugp. 23 d. 2 val. parodos amfiteatre įvyks lietuviškų dainų ir šokių festivalis. Tuo metu New York'e vienoje iš meno galerijų vyks lietuvių dailininkų kūrinių paroda. Be to, yra organizuojamos pabaltiečių sportinės varžybos ir lietuvių liaudies meno paroda. Parodos programa numatoma išleisti keletą informacinių leidinių apie Lietuvą. Vienoje iš parodos aikščių yra gauta vieta pastatyti lietuvišką paminklą.

Iš atskirų sekcijų pranešimų susidarė įspūdis, kad daugiausia į priekį yra pažengę dainų ir tautinių šokių festivalio organizatoriai. Muzikų komisijos pirm. A. Kačanauskas painformavo, kad komisija yra išsiuntinėjusi 350 laiškų festivalio reikalais. Yra pakviesti visi JAV ir Kanados pasaulietiški ir parapijų chorai festivalyje dalyvauti. Iki šiol jau yra užsiregistravę arti 500 choristų iš šių chorų: Toronto (Varpas), Waterburio, Bostono, Hartfordo, Worcesterio, Rhode Island bei vietiniai New Yorko -- New Jersey chorai. Sudarytas repertuaro komitetas iš prof. V. Banaičio, prof. J. Žilevičiaus, Vl. Baltrušaičio, J. Čižausko ir muzikų komiteto narių -- A. Kačanausko, M. Cibo,

A. Vismano, V. Mamaičio ir M. Liuberskio.

Festivalio koordinatorių K. Vasiliausko patiekė festivalio išlaidų - pajamų provizorinę sąmatą, kuri siekia 27,000 dol. J. Stukas painformavo, kad festivalyje pažadėjo nemokamai dalyvauti du lietuviški orkestrai -- Worcesterio lietuvių orkestras (60 žmonių) ir Bostono šv. Petrio lietuvių parapijos orkestras (50 legionierių). Tautinių šokių pravedimu rūpinasi J. Matulaitienė, kuri neužilgo šiam reikalui sudarys specialų komitetą. Ji pramato du šokius atlikti su jungtinio choro dainomis.

Vl. Dilis pranešė, kad organizacinis komitetas yra inkorporuotas New Jersey valstybėje.

Lietuvių dalyvavimui pasaulinėje parodoje atžymėti bus išleistas specialus ženklelis. Je pagaminimui bus paskelbtas konkursas, kuriame dalyvauti bus kviečiami visi lietuviai menininkai. Šiuo reikalu rūpinasi H. Kulber.

Laisvės paviljono reikalas dar nėra palaidotas. Šio paviljono pirm. pulk. Escott važinėja po visą kraštą, organizuodamas aukų vajus, kurie padengtų paviljono statybos išlaidas. Jis tikisi, kad šį paviljoną bus galima pradėti statyti vasario mėn. Nors statybai laiko būtų labai nedaug, tačiau šio paviljono projektas, kurį paruošė arch. A. Varnas, yra puikiai atliktas, ir jį pastatyti būtų galima per trumpą laiką ir nebrangia kaina. Šiame paviljone prisiglaustų visos pavergtos tautos. Pulk. Escott žadėjo dalyvauti sekančiame lietuvių komiteto plenumo suvažiavime, kuris įvyks rugsėjo 27 d. New York'e. Ten jis Laisvės Paviljono reikalui suteiks platesnių informacijų. Šiame suvažiavime taip pat žadėjo dalyvauti Lietuvių Bend-

ruomenės Centro Valdybos pirm. J. Jasaitis iš Chicagos.

Pirm. J. Stukas veda susirašinėjimą dėl lietuviško paminklo pagaminimo. Valdyba pasisakė, kad šis paminklas turėtų būti lietuviškais ornamentais išpuoštas medinis kryžius. Vieta šiam paminklui yra gauta nemokamai.

Kun. L. Jankus referavo apie atliktus darbus lietuvių liaudies meno parodos reikalu. Yra pasiūlyta keletas labai vertingų eksponatų, kuriuos supasididžiamu būtų galima rodyti ir saiviams ir svetimiesiems. Tačiau principinis šios liaudies parodos reikalas dar nėra išrištas dėl neaiškumų patalpos klausimu ir didelių finansinių išlaidų. Kun. Jankui šiame darbe talinkinauja V. Butkys.

Dailininkų kūrinių paroda rūpinasi dail. A. Merker ir H. Kulber. Negavus Riverside muziejaus patalpų, bandoma gauti tinkamą vietą naujai pastatytame Lincoln Centre.

Komitetas planuoja išleisti keletas informacinių pobūdžio brošiūras. Šių spausdinių būtų išleisti didesni kiekiai, ir jie nemokamai būtų platinami pasaulinės parodos dalyviams. Leidinių komisijai vadovauja V. Vaitiekūnas.

Jaunimo sekcijos vadovas A. Budreckis išreiškė pilną jaunimo pritarimą užsibrėžtiems darbams, ir žadėjo visokeriopą jaunimo paramą, kurios tikrai daug reikės.

R. Kezys

SPORTO DIENOS

Gražina Juškaitė, Chicagos LFK Lituanicos atstovė, buvo išrinkta "Miss United Soccer". Nuotraukoje, paskelbus rinkimų davinius, G. Juškaitė apvainikuojama televizijos ir radijo sporto komentatoriaus Joe Wilson.

TRUMPAI IŠ LIETUVOS

Sovietų Sąjungos sporto žaidynėse pasirodė pavergtos Lietuvos sportininkai, užimdami eilę pirmų vietų: rutulio stūmimo A. Varanauskas atsiekė 18,71 (naujas Lietuvos rekordas) ir kartu aukso medalį, A. Baltušnikas numetė diską 54,04 m. (sidabro medalis) ir A. Vapšas į tolį nušoko 7,59 m., užimdamas trečią vietą. Nepasisekė mūsų stalo tenisininkams, kurie pergyveno "juodą dieną", pralaimėdami Ukrainai ir Estijai. Paskutiniiais pranešimais pavergtos Lietuvos sportininkai surinktais taškais randa si septintoje vietoje. Padėtis lentelėje, rašant šį pranešimą buvo tokia:

1) Ukraina -- 541 tašk.; 2) Maskva -- 538,5 t.; 3) RFSR -- 515 t.; Leningradas -- 448 t. 5) Gruzija -- 416,5 t.; 6) Gudija -- 357,5 t.; Lietuva 306,5 t. Po Lietuvos eina Azerbaidžanas, Latvija, Estija, Uzbekija, Kazachija, Moldavija ir kt. pavergtos tautos.

* Oficialus Sov. Sąjungos sporto organas "Sovietiskij Sport", rašydamas apie Vilniaus Žalgirio aštuonių metų, pažymi, kad "charakteringiausia lietuvių aštuonių metų, kuri pelnytai vadinama viena stipriausių pasaulio -- tai pavydėtinas šaltakraujiškumas, pasitikėjimas savo jėgomis".

* Vilniškis Sportas vėl pradėjo N. Lietuvos sportinio gyvenimo juodinimą. Rugpjūčio 8 d. 95 Nr. tūlo A. Bertašiaus straipsnyje "Kam reikalingi 20 tūkst. litų"

Bene svarbiausias uždavins tenka finansų komisijai (Vl. Dilis, A. Šetikas ir kun. dr. St. Valiušaitis). Bergždžios bus visos pastangos, jei nebus lėšų bent pagrindines išlaidas apmokėti. Didžiausią pajamų dalį tikimasi sudaryti iš visuomenės aukų. Kiti pajamų šaltiniai bus pelnas iš pardavinėjamų ženklelių bei programų. Šokių ir dainų festivalis, kur tikimasi turėti iki 10,000 židrovų, jokių pajamų neduos, nes įėjimas į festivalį bus nemokamas. Toks yra parodos vadovybės reikalavimas. Iš kitos pusės, parodos vadovybė duoda daug palengvinimų: amfiteatras (15,000 vietų) yra gautas nemokamai; taip pat nemokamai yra gauti keli dideli kambariai prie amfiteatro; už programos atlikimą šis komitetas gaus nedidelį simbolinį honorarą; visi programos dalyviai į parodą bus įleidžiami nemokamai. Tačiau šie dalykai finansines problemas tik palengvina, bet jų neišsprendžia. Stambesnės paramos tikimasi iš Lietuvių Bendruomenės apylinkių. ALB Taryba jau įpareigojo LB Centro Valdybą išmokėti pasaulinės parodos reikalams 1,000 dol. Finansų komisija neužilgo pradės vaju, kuris tikimasi suteiks pakankamai lėšų tinkamai prarvesti lietuvių reprezentaciją šioje parodoje.

Komiteto informacijos komisijai vadovauja J. Sirusas, kuris palaiko ryšį su laikraščių atstovais ir rūpinasi, kad visuomenė apie šį didelį darbą būtų tinkamai informuota.

BEVERLY SHORES lietuviai tikisi, kad rudenį vykstančiame balsavime sugebės išrinkti savo atstovą į miesto tarybą (Town Board), susidedančią iš penkių asmenų. Šioje apylinkėje gyveną lietuviai gražiai kuriasi ir turi vilčių turėti įtakos miestelio vystymuisi. Abi partijos ne be pagrindo skaitosi su lietuvių balsuotojų pajėgumu. Ar inž. Petras Rulis, laimėjęs pirminius rinkimus bus išrinktas -- parodys netolima ateitis.

Nuotraukoje matomas Petras Rulis tarp ponios Erikos Masiulienės ir panelės Dalios Šulaitytės, 1962 metų "Miss Lithuania".

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS

Lietuvių įmonė registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce.

Cosmos Parcels Express Corp.

3212 S. Halsted St., Chicago, Ill., 60608, telef. CA 5-1864

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., tel. WA 5-2737.

Didelis pasirinkimas medžiagų ir kitų siuntiniams tinkamų prekių.

E. ZUKAUSKAS

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J. Prospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigus ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranai ir barai. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

DIVIDENDŲ MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDŲ KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAL YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

DIRVA ★★ ★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiurberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiurberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

TAUTOS ŠVENTEI

Tautinės mūsų šventės išeičioje yra minimos ir iškilmingai švenčiamos. Rugsėjo Aštuntąją švenčiant ir ją įjungiant į mūsų Bendruomenės veiklos dienotvarkę, tiek šventės esmė, tiek jos pobūdis įgauna kitą atspalvį ir joje ieškotina gyvensnių ir ryškesnių akstinių ateitį.

Mes esame linkę prisiminti ir minėti reikšmingesnius savo tautos įvykius, jų minėjimus sušabloninti. Tačiau dažnai pamirštame istorinių įvykių ir juose dalyvavusių žmonių reikšmę tolimesnei mūsų tautos gyvenimo eigai. Dažnai mes pamirštame tų įvykių istorinę reikšmę mūsų šio meto kovos ir darbo apimčiai.

Kaip ten bebūtų, mūsų valstybės ir tautos istorinės datos teikia progos ne vien tik švęsti ir iškilmes ruošti, bet kartu ugdyti mūsų veikloje tvirtesnę valstybingumo sąmonę. Mes turėtume vengti stagnacijos, apsiriboję bendruomeniniu statusu. Mes privalėtume savo gyvą bendruomeninę veiklą laikyti natūralia pakopa mums priklausomam valstybiniam gyvenimui. Bendruomeninė veikla turėtų būti tik pradine sąlyga valstybingumo sąmonei ugdyti, jai plėsti ir propaguoti.

Lietuvių Bendruomenė gerai padarė, paskelbdama rugsėjo mėnesį Bendruomenės mėnesiu. Bet tas mėnuo neprivalėtų apsiriboti solidarumo mokesčio surinkimu. Tas mėnuo turėtų apimti visas mūsų visuomeninio gyvenimo sritis, iškeliant laimėjimus ir nevengiant pažinti ir lopyti spragas.

Pastaruoju metu įvairių organizacijų suvažiavimuose ir PLB Seime iškilio ryškesni obalsai, pasigedimas tvirtesnio, gyvenimiškesnio darbo. Obalsų įgyvendinimas ir darbo vaisiai reikalingi ne tik dirbtinos vienybės, bet ir sąmoningo tikslo. Taip pat, ne vien tik tikslo, bet ir žmonių, pasiryžusių suprasti, kad laikas per greitai bėga, kad reikalinga didesnio tempo ir mažesnio dėmesio rūpėjantiems vietoje reikišiniams.

Gyvenimiškesnis žvilgsnis į ateitį, o ne šventė dėl šventės privalėtų sudaryti pagrindus minėjimams. Tą mintim vadovaujantis ir ženklime į rugsėjo mėnesio darbus ir tikslus. Tada ir Tautos šventė bus prasminga ir jos reikšmė suprantamesnė. (J.Č.)

Ilustracija iš spausdinamos Pauliaus Augiaus monografijos.

Pauliaus Augiaus monografijos belaukiant

BRONIUS KVIKLYS

Prieš porą metų Chicagoje miręs ir čia palaidotas Paulius Augius (gimęs 1909 m. Ž. Kalvarijoje) buvo vienas iš tų mūsų šviesiųjų dailininkų, kurie savo kūrybai motyvus sėmė iš lietu-

Paulius Augius nebuvo eilinis dailininkas; jo kūrybą veikiai pastebėjo ir iš kitų išskyrė tiek savieji, tiek svetimieji meno kriti-

1940-1944 m. aukštesiose Kauno ir Vilniaus meno mokyklose dirbo kaip dėstytojas. Kai kuriuos jo darbus įsigijo Kauno, Vilniaus meno muziejai, Chicagos, Paryžiaus meno institutai.

Deja, šis šaunus, daug atlikęs, bet dar daugiau žadėjęs atlikti meno darbuotojas anksti mirė, nebaigęs vykdyti eilės sumanymų, užbaigti pradėtų darbų.

Paulius Augius vertas puikios monografijos. Deja, nei dailininko draugai, nei institutai, kuriems jis priklausė, nei mūsų leidyklos šiandieną nėra pajėgios atlikti didesnius darbus. Ir Pauliaus Augiaus meno darbai gal būtų gulėję užmiršti, jeigu ne jo žmona Danutė Lipčiūtė-Augienė. Ši darbaiti ir energinga našlė pasiryžo nemažai atseinančią monografiją išleisti savo lėšomis. Buvo sutelktos jėgos plačiai išblaškytiems dailininko kūriniams surinkti. Galima pasigirti, kad labai vertinti jo darbai buvo gauti ir iš ten, iš kur, paprastai, nieko negaunama...

Sukaupia visas ar beveik visas į vieną vietą. Surasti žmones, kurie mylėjo Paulių Augių, buvo jo kūrybai artimi. Kanadiškis

nografijoje bus patiekti visi ar beveik visi jo darbai, netgi dalis labai įdomių eskizų, o taip pat surinkti ir jo padaryti pritaikomojo meno pavyzdžiai. Iš viso sutelkta apie 300 darbų! Rodos, tai bus pirmasis taip platus šios rūšies veikalas mūsų kalba.

Deja, mūsųose reikalai taip klostosi, kad didesnio kultūrinio darbo nebegalime atlikti be skaitytojų talpos. Ir šiai taip svarbiai knygai išleisti reikia užsakymų. Leidėja juos renka tuo tarpu ne tiek prenumeratos būdu, kiek pažadų forma. Mat labai svarbu nusistatyti knygos tiražą, o tai atlikti galima, tik atsiklusus skaitytojus (pinigai — \$15.00 sumokami knygai jau išėjus ar baigiant spausdinti). Taigi visi geros valios lietuviai, — es, kuriems lietuviškoji knyga yra dar šviesus mūsų tautos kultūros reikalas, prašomi šį leidinį užsisakyti, pasiunčiant leidėjai užsakymo raštelį adresu: D. Augienė, 6508 S. Talman Ave., Chicago, Ill., 60629.

A. a. dail. Paulius Augius mylėjo savo gimtąją žemę, jos žmones. Mes mylėjome jį ir jo kūrybą, žavėjome jį parodose. Parodykime ir

PAULIUS AUGIUS

vių tautos kultūrinio lobyne ir, perleides per kūrėjo prizmę, vėl sugrąžindavo savo tautos nariams ir pasauliui.

Išėjęs aukštuosius dailės mokslus Kaune ir Paryžiuje, gerai susipažinęs su įvairių kraštų dailininkų darbais, su amžių būvyje su kurtomis meninėmis vertybėmis, aktyviai įsitraukė į kūrybinį darbą: dalyvavo visoje eilėje dailininkų darbų parodų Kaune, Vilniuje, Rygoje, Taline, Paryžiuje, Vokietijos, Anglijos, Olandijos, Belgijos, JAV-bių miestuose; į mūsų pačių meno istoriją įsirašė neišdildomai kaip vienas iš pirmųjų lietuviškos grafikos kūrėjų.

Jo kūriniai moderniški, o drauge nemažiau lietuviški, tiksliau, žemaitiški. Štai ryškesnieji jų pavyzdžiai:

1936 m. medžio raizininiais iliustravo žemaitės "Petra Kurlmė", 1937 m. sukūrė ir išleido nuotaikingas M. Valančiaus aprašytas žemaitiškas vestuves, 1940 m. S. Bačinskaitės "Eglė žalčių Karalienė" ir 1947 m. "Žalčio pasaką". 1948 m. paruošė angliškai "Lithuanian Art in Exile"; vėliau dalyvavo kolektyviniu būdu paruoštuose leidiniuose, iliustravo daugelį žurnalų bei paskirų knygų, sukūrė visą eilę ciklinių ir paskirų darbų; rankraštyje paliko dar ne visiškai baigtą "Pupos pasaką" ir kt. darbus.

ŽEMAIČIU ŽEMEJE. Ilustracija iš spausdinamos Pauliaus Augiaus monografijos.

kai. Jau 1937 m. Paryžiuje jis gavo garbės diplomą, o 1938 m. už grafikos darbus gavo pirmąją valstybinę premiją, neskaitant kitų smulkesnių atžymėjimų.

Telesforas Valius (kitas plačiai žinomas mūsų grafikas), baigia ruošti žodinę studiją apie P. Augių ir jo kūrybą; chigagiškis dail. Algirdas Kurauskas patieks platesnį grafiškos kūrybos nagrinėjimą. Jis taip pat talkininkauja, meniškai apipavidalindamas monografiją. O spaudos darbus su didžiausiu atsidėjimu atlieka Litho Art Studijos vedėjas Vytautas Saulius.

Leidėja D. Augienė geram pavyksui nesigaili ir gerų rėmų: parinktas brangus ir geras popieris tiek tekstui, tiek pačioms iliustracijoms; sutartas puikus ir brangus įrašimas. Tokią knygą — kūrybos albumą — bus malonu ir į rankas paimti, ir pavartyti, ir sveičiui parodyti, ir kaip dovaną kuria nors proga šviešiam žmogui įteikti.

Malonu girdėti, kad Pauliaus Augiaus kūrybos mo-

dabar savo meilę šiam dailininkui, parsikviesdami jo paveikslus į savo namus, šiuo kartu puikios monografijos forma.

NAUJI LEIDINIAI

A SURVEY OF DEVELOPMENTS IN CAPTIVE LITHUANIA IN 1962 -- Vytautas Vaitiekūnas, Laisvos Lietuvos Komiteto leidinys. Komunistinės spaudos duomenimis paremtais faktais nušviečiama okup. Lietuvos politinė, ekonominė, kultūrinė, religinė padėtis. To leidinio santrauka tilpo paskutiniame Laisvę žurnalo numeryje.

LEONO ŠVEDO "SUGRĮŽIMAS Į SODOMĄ IR GOMORĄ". Poezijos rinkinys. 131 psl. Išleido Vaidos, Sukrauta J. Karvelio prekybos namuose, 2715 W. 71 gt. Chicago 29, Ill. Kaina nepažymėta.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE, Four Roses 86 proof Str. Burb. Whiskey	5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas	5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška	5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98

5. NAPOLEON FRENCH BRANDY	5th \$3.35
6. METAXA, Graikų brandy, 90 proof	5th \$5.75
7. VAT 69 SCOTCH Whiskey	5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine	5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AKADEMINIS GYVENIMAS

Organizaciniai ir intelektualiai auganti Neo-Lithuania

Korp! Neo-Lithuania suruošė stovyklą p. Linkų vasarvietėje ir ta proga įvykęs suvažiavimas išryškino kelis labai svarbius momentus: jaunimo gretos lietuviškame kelyje ne tik auga, bet jos siekia aukštesnio intelektualinio lygio ir savo veiklą siekia bazuoti konkretesniais motyvais; vyresnieji korporantai tuo pačiu skatinami rūpintis sąlygomis ir baze tai veiklai palaikyti. Vyresniųjų gretose jaučiamas džiaugsmas jaunesniųjų gražia pažanga ir iniciatyva, tas gretas stiprinant ir plečiant naujomis jėgomis. Tai liudija Stasio Santvaro gražiai ir jaudinančiai prarastas pakėlimas į Garbės Filisterius. Ispūdingą žestą padarė Garbės Filisteris dr. Juozas Bartkus, 4 aktyviai spaudoje pasireiškusiems jauniems korporantams padovanodamas Vilties draugijos akcijas, kaip konkretų ir pozityvų ženklą jaunimo ir spaudos santykių raidoje.

Tiek stovyklos programa, tiek ir sklindus suvažiavimas parodė korporacijos gyvybingumą. Korporacijai daug pasidarbavęs filisteris dr. Eug. Noakas buvo apdovanotas korporacijos žiedu. Stovyklos vyksiai eiga daug pasitarnavo jos globėjas dr. L. Kriaučeliūnas, gi stovyklos vadovas sen. Romas Stakauskas, po eilės nemigo naktų galės pasidžiaugti vadovavęs vienai iš pozityviausių ir gerai pavykusių stovyklų.

Darbu programa užpildytoje vasarvietėje pynėsi su liuoslaikio dainomis, naujomis pažintimis, diskusijomis, kuriose daly-

vavo ne tik stovyklos ir suvažiavimo dalyviai, bet ir gausus būrys svečių, kurių tarpe malonu buvo sutikti Dirvos bendradarbį žurnalistą Bronį Railą su ponia. Į korporacijos suvažiavimą iš New Yorko buvo atvykęs ALT S-gos pirmininkas Vyt. Abraitis, buv. ALT S-gos p-kas inž. Eugenijus Bartkus su ponia ir visa eilė kitų svečių, artimų korporacijos Neo-Lithuania dvasiai ir remiančių jos siekimus.

Plačiau apie stovyklą ir suvažiavimą, kuris išsirinko naujus valdomuosius organus, pranešime susikaupus medžiagai.

Rašytojas Stasys Santvaras, pakeltas į LST Korp! Neo-Lithuania garbės filisterius.

Kepami avinai LST Korp! Neo-Lithuania stovyklos ir visuotinio suvažiavimo uždaryme. Centre dr. Leonas Kriaučeliūnas, stovyklos mecenatas, toliau dešinėje -- agr. Antanas Šantaras virėjo drabužiuose.

V.A. Račkausko nuotrauka

Lietuviškuoju keliu

Iš Clevelando neo-lithuanų veiklos

Rugpjūčio mėn. buvo surengtas pobūvis korporacijos juniorams, baigusiems gimnazijas ir pasiruošusiems tolimesnėms studijoms, pagerbti. Kartu tai buvo lyg atsikvėpimas po įtempto lituanistinio darbo, ruošiantis į korporacijos tikrųjų narių -- senorių eiles.

Pobūvyje dalyvavo šie juniorai: A. Gulbinas, E. Augustinavičiūtė, B. Jociūtė, I. Karaliūtė, E. Kuncaitytė, Ž. Mackevičiūtė ir A. Šiaučiušaitė. Jų susipažinimas su Lietuvos istorija, jos kultūra ir laimėjimais visose gyvenimo sferose vyko griežtoje ir atkaklioje tėvūnio Romo Sakalo vadovybėje.

Tai nepaprastos energijos ir kieto nusistatymo jaunuolis, rodamas nepaprastą pažangą ne tik moksle (Western Reserve Universitete), bet giliai suprantas ir įsisamoninęs lietuvis, savo pėdomis ir savo gražiu pavyzdžiu patraukias jaunuosius kolegas domėtis ir gilintis lituanistiniais klausimais.

Metų bėgyje juniorai privalėjo iš 10 pasirinktų knygų parašyti po kelis referatus. Be to, įvairių vyresnių kolegų jie buvo supažindinti su lietuvių dailės menu, muzika, literatūra ir t.t. Čia jų padėka priklauso skulpt. V. Raulinaičiui, A. Augustinavičienei, muz. A. Kuprevičiui, inž. A. Nasvyčiui ir kt. Nemažiau dėmesio buvo kreipiama į korporacijos santvarką, jos įsipareigojimus lietuvių tautai ir valstybei, pagaliau ir asmenybės ugdymui.

Pokalbių metu išsiaiškinta lietuvių kalbos mokėjimo prasmė ir nauda gyvenime. Pasirodo, kad vartoją lietuvių kalbą mūsų studentai kartu rodo ir didesnę pažangą moksle. Kalbų vartojimas prisideda prie aukštesnio proto, atminties ir dėmesio lavinimo.

Visa tai buvo išreikšta pobūvio metu, jauniems jautriai pasisakant savo įspūdžius iš junioravimo metų ir dėkojant už globėjų įteiktas dovanas. Jaunieji mūsų korporantai jau dabar galvoja, kaip ir kuo jie galės prisidėti prie lietuviškosios išeivijos gyvenimo Amerikoje ir jungtis į aktyvią kovą už Lietuvos laisvę.

V. Stankevičius

Naujoji vyriausioji LST Korp! Neo-Lithuania valdyba: sėdi iš kairės -- Vaclovas Mažeika, Mečys Šimkus; stovi -- Stasys Virpša, Rimas Stanifūnas ir Romas Stakauskas.

V.A. Račkausko nuotrauka

REPREZENTACIJA / V. SKINKA

Kiekvienas vis stengiasi parodyti gerą savo veido pusę.

Kai užsukau pas Birbilus, radau tėvą prigulį prie žemės; sušilęs žirkėmis lygino žolę prieš savo namą. Žinojau, kad Lietuvoj jis ūkininkavo, ir pasisveikinęs užvedžiau kalbą:

-- Tai kaip sekasi šienauti, Motiejau?

-- Kad taip greitai ta žolė auga, pasidaro negražu, kas savaitę tenka nulyginti, mašiną pirkti neapsimoka, kiek čia tos žolės, tik trys žingsniai ant dviejų...

-- Vargas tau taip ant pilvo šliaužioti su ūsine žirkliukėm, kodėl nepabandai su dalgiu?

-- Bandžiau gauti dalgį, bet deja... Dalgių čia jau negamina ir nėra. Vienas pažįstamas išsirašė iš Vokietijos du, tai pažadėjo viena perleisti man.

Mums besikalbant, išėjo iš namų Birbilienė. Ružava balinė suknelė, auks spalvos batukai, baltos iki alkūnių pirštinės, visa išsidabinusi, susišukavusi, išsidažiusi, puikiai atrodė; sakyčiau, lyg tik ką iš šaldytuvo išimta rožė.

-- Labas, ponas Skinka, mes čia žadam fotografuotis. Siųsime į Lietuvą giminėms. Ir namo foto-

grafiją padarysime, tegul matys, kaip gyvename.

Motiejus tuoj nulėkė į vidų ir išėjo su foto aparatu. O aparate spalvotas filmas.

Ir Birbilienė pradėjo pozuoti apie namus, po kiekvienos nuotraukos bėgo į vidų keisti suknelę ir išbėgus vis sušukdavo:

-- Motiejau, gali pradėti!

Motiejus stengėsi kiek galėdamas: ir iš arti ir iš toli, ir priklausęs ir ant laipų atsilošusis, ir ant verandos svajingai pasirėmusis, ir knibščia ant pievutės.

Aš stengiausi taipgi būti naudingas, patardamas Motiejui, iš kokio kampo fotografuoti, nes Birbilienė kartais užstodavo modernišką namą, tik kaminas matydavosi.

Paskui bėgom į kitą pusę gavės fotografuoti namą iš toliau -- tegu žino Lietuvoj, kad Motiejus turi nekrutėnį nuosavybę.

Paskui Motiejus išsivare iš garažo automobilį, žmona atsiėmė į oranžinės spalvos Oldsmobilį -- kad giminės nepamanytų, jog pėsčias vaikščioja.

Paskui prie šaldytuvo -- kad nepamanytų, jog kopūstai bažkoj, o bulvės rūsy.

Paskui prie televizijos -- kad

nepamanytų, jog mes čia nuobodžiaujame. Aš jau buvau gerokai nusikamavęs, kai Motiejus staiga sušuko:

-- Tik viena nuotrauka liko, dar sykį ir baigta, kur dabar?

Tai gi, kur dabar? Jau nebuvo likę vietos iš Birbilų kasdieninio gyvenimo, kuris liko neišryškintas ir neužfiksuotas.

-- Tai kaip jūs manote, kur?

-- Kreipėsi Birbilienė.

Staiga man atėjo idėja.

-- Einame į vonios kambarį, pasililau.

-- Tai kaip, vonioj maudantis?

-- Ne, kam maudytis, Kalėdos toli, sėdint!

Kad nepamanytų, jog už klouno lakstot...

PUIKI DOVANA ANGLISKAI SKAITANTIEMS!

Amerikonų spaudoje pargarsėjusi Jurgio Gliandos knyga "House upon the sand" (Namai ant smėlio), gaunama ir Dirvoje. Kaina \$3.95.

KAI RUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(15)

1941 metų birželio 22-ji. Elfi laikosi labai ramiai, tik akyse matosi keistas blizgesys. Pagaliau vokiečiai apsišprendė. Gal dar būsim išgelbėti!

Skambina prie durų. Per slenkstį įvirsta susijaudinęs Justas.

— Žinai Robertai!

— Žinau! Šį rytą auštant vokiečiai peržengė rusų sieną.

Justas sėdasi į fotelį, užmerkia akis. Jo rankos virpa.

— Pagaliau!

— Kur Edas, Justai? Dabar man reikalingas kiekvienas vyras.

— Suprantama, Robertai. Edas tuoj atvyks.

— Herbertas taip pat.

Elfi atsiliepia, žvelgdama pro langą:

— Jis ateina. Bėgu atidaryti.

Herbertas pasisveikina ir atsilošia fotelyje.

— Jūs jau be abejojimo žinote, kad vokiečiai -- smogė.

— Taip. Sakyk, ką žinai naujesnio.

— Aš ką tik būvau pas Albertą. Linda sakė, kad jis dar naktį buvo išsuktas į lignonę. — Jo lūpose pašaipta: — Utėliniai iš anksto susirūpino savo sužeistaisiais! Ar teja valanda.

— Edas skuba per kiemą, — atsisukdama pranešė Elfi. Netrukus jis jau viduje. — Pagaliau! Na, bet jūs juk žinote...

— Taip Edai. Kur Kaarel?

Edas susiraukia.

— Jis neateis. Jis mano, kad per daug pavojinga. Jis namuose tūno ir žaidžia su vaikais. Kaip žiūrė lindi savo urve ir mano, kad tai yra saugiausia!

Visų žvilgsniai sminga į mane. Aš atsistoju.

— Užtenka kalbėti! Dabar laikas kautis. Šiomis dienomis Estija šaukia kiekvieną iš mūsų. Ir man kiekvienas reikalingas.

Herbertas sutraiškina cigaretę.

— Ką mums įsakai, Robertai?

— Tuoj pasakysiu. Pirmiausia noriu žinoti, kas iš mūsų dedasi prie akcijos. Kur yra Julius?

Justas pasižiūri stebėdamasis:

— Argi dar nežinai, kad Julius priklausė estų geležinkeliečių grupei, kuri išlydėjo traukinius su tremiamaisiais?

— To nežinojau! Vadinasi -- Albertas lignonėje, Julius pakeliui į Rusiją; Endel, Tarmo, Peko, Raim, Im ir Ets miškuose. Juras turi specialius uždavinius. Belieka remtis tik jumis.

— Užmiršai dar vieną klasės draugą -- Sulo! Sulo juk yra estas ir jis turi pereiti pas mus!

Atsiliepia Herbertas:

— Sulo negrįš. Jis yra tipiškasis pusinteligentis, kuris niekad neįstengs pamatyti savo klaidų! Jis yra garbėtroška, siauras ir užkietėjęs. Sulo niekad neprisipažins, kad jis klydęs. Ir niekad negrįš.

— Bet vistiek jis estas! Justo žodžių niekas nesi-klaus.

Užsidegu cigaretę.

— Prieš akis du uždaviniai: pirmiausia turime sukludyti tolimesnį žmonių teriojimą. Mes žinome, kad iš rusų galima visko tikėtis, tačiau nežinome, kaip jie elgsis pamatę, kad jų pralošta. Visi, kurie tik kiek rusams įtartinai, privalo tuoj pat dingti! Antra, mes turime vokiečiams žygį palengvinti -- bent mažiausiai pastoti kelią, kad ko mažiau rusai praliėtų estų kraujo! Laisvės kovotojai tuojau pradeda kovą su rusais ir jų pakalikais. Mes turime patys laisvinti kraštą, pagreitinti vokiečių žygį ir tuo daugiau išgelbėti estų gyvybių. Šiems uždaviniams reikalingi vyrai. Ko labiau sustiprinti miško brolių dalinius. Reikia skubiai raginti, kad ko daugiau vyrų skubėtų į miškus ir jungtųsi su miško broliais. Jūsų pareiga tai paskleisti. Kova bus kieta ir negailestinga -- daug kris kovoję. Bet geriau mirti kovoję, negu gyvuliniuose vagonuose būti tremiamiesiems į rusų vergiją arba būti enkavedisto nudėtam šūvių į pakaušį!

Justas atsidūsta.

— Kad palengvintume vokiečiams žygį... Tai reiškia išvyti rusus ir įsileisti vokiečius! Su vokiečių kariais sugrįš Pabaltijo vokiečiai, baronai ir dvarininkai, kurie grobs mūsų žemes, smaugs estus ūkininkus ir visą tautą

laikys vergijoje. Jie tik ir tesvajoja apie tuos laikus, kada kiekvienas estas lenksis prieš vokiečių. Neužmirškime, kad Hitlerio partijos ideologas -- Alfredas Rosenbergas taip pat yra Pabaltijo vokiečiai! Iš tos pusės nedaug ko gero galime tikėtis ne vien tik mes estai, bet ir latviai, ir lietuviai. Šalia to, Hitleris yra diktatorius, kuris be abejo ir mūsų kraštams pritaikins nacių metodus. Netikiu, kad vokiečiai neša mums laisvę.

Aš trenkiu kumščiu į stalą:

— Juk tai nesąmonė, Justai! Tai dar daugiau -- kažkas tipiškai estiška: nuolat toks svarstymas! Pirmiau laukei vokiečių, net meldeisi, kad tik greičiau jie ateitų. Dar prieš minutę džiūgavai, kad Hitleris pagaliau smogė! Kiekvieną dieną, net kiekvieną valandą rusai smaugia mūsų žmones -- ir tik vokiečiai mus gali išgelbėti! Tik jie! Ir šita tu labai gerai žinai, Justai! O dabar jau kalbi, kas bus, jeigu...

Justas nusiima akinius.

— Žinoma, bet jeigu...

— Vis tas prakeiktas 'bet jeigu!' Šiuo momentu mums visiškai nesvarbu, ar Hitleris diktatorius, ar ne. Mums svarbiausia, kad jis rusams paskelbė karą! Pradėjęs karą su rusais, jis tuo pačiu yra mūsų sąjungininkas! Kitos vakarų Europos valstybės eina su rusais, palaiko juos ir drauge jiems padeda smaugti kitas tautas ir žudyti! Tuo tarpu Vokietija kovoja su maskvinių žmogžudžių gauja! Žinoma, būtų geriau, jeigu Hitlerio patarėjas būtų protingas žmogus, bet ne tas idiotas Pabaltijo vokiečiai! Tebūna pagaliau jis ir toks -- svarbiausia, kad mūsų tauta atsikratytų rusais! Aš bent tikiuosi, kad Hitleris bus tiek dar protingas, kad už Vokietijos sienų nebandys įvesti nacionalsocialistinio režimo. Jeigu Hitleris nors pusiau tinkamai būtų pataręs, tai jis žinotų, kad negalima baltų vokiečių vėl įleisti į Pabaltiją, nes jie tikrai sugadintų vokiečių ir baltų tautų santykius. Bet net jeigu baltai vokiečiai, baronai ir dvarininkai, sugrįžtų, tai vistiek būtų tūkstantį kartų geriau, negu NKVD arba raudonoji armija! Šis klausimas gali būti vėliau sprendžiamas, bet dabar mes nepamirškime, kad mūsų mirtini priešai yra rusai! Juo daugiau mes angažuosimės dabar krašto laisvinime, juo daugiau galime tikėtis teisių ir galimybių spręsti problemas mums palankia prasme. Šiandien mes neturime kito kelio, kaip tik eiti drauge su vokiečiais! Supraskite pagaliau -- tik su vokiečiais! Jokio kito pasirinkimo!

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Vaidilos teatras pradeda dešimtmetį

Dešimts metų nėra ilgas laikas, bet kai teatriniai sambūriai jau baigia naktį, dešimtas teatros gimtadienis vertas didesnio dėmesio. Todėl ir Vaidilos teatras, bandydamas nugalėti sunkumus ir kietas sąlygas, savo dešimtmetį pasiryžo kiek ryškiau ir keliais atvejais metu bėgyje atžymėti.

Dešimtmečio pradžia rugsėjo mėn. 14 d., šv. Jurgio salėje bus nuotaikingas teatro koncertas-balius. Programoje dalyvaus baleto šokėja Livijsa Kasperavičiūtė ir Rytos Babicko vedamas vyrų oktetas.

Lapkričio mėn. 9 d. ALTO rengiamame 1863 m. sukilimo minėjime teatras atliks specialią programą, tema Lietuvos kovingumo dvasia laisvėjime.

Lapkričio mėn. 10 d. pamaldos už teatro bendradarbius ir rėmėjus šv. Jurgio bažnyčioje.

1964 m. balandžio mėn. premjera — Mvko Venclausko 4 veiksmų pasaka Užburtoji dūdelė.

BAIGIAMY PARUOŠIAMIEJI DARBAI TAUTYBIŲ ŠVENTE

Kaip jau ne kartą buvome skelbę, Tautybių šventė ir paroda

Gimęs 1898 m. Gardine, mokslus ėjo Kauno gimnazijoje ir Rygos politechnikos institute. Užėjus karui ir tolimesnėms studijoms nutarė, J. V. Šenbergas 1919 m. stoja savanorių besikuriančią Lietuvos aviaciją. Pasižymi kovose su lenkais ir apdovanojamas Vyčio Kryžium.

Nepriklausomos Lietuvos laikotarpyje ėjo įvairias pareigas kariuomenėje, kol 1940 m., pakeltas į pulk. leit. laipsnį, išėjo atsargon. Tuo metu perėjo dirbti į Lietuvos Raudonąjį Kryžį.

J.V. Šenbergas nuo pat skautų organizacijos kūrimosi pradžios pamilo tą organizaciją. Jau 1919 m. jis kviečiamas besikuriančio Kauno tauto tūtininku, o 1922 m. jau kviečiamas eiti Vyr. Skautininko pareigas. 1925 m., kartu su dr. J. Alekna, B. Novickiene, kun. Morkeliu, prof. St. Kairiu ir kt. organizuoja skautams remti draugiją. Su skautų organizacija nesisiskyrė ir tremtyje. 1953 m. buvo paskiriamas vadovauti JAV vidurio rajonui. Ilgą laiką buvo LSS tarybos nariu. Galima tarti, kad J.V. Šenbergas skautiškajam jaunimui yra pašventęs visą savo gyvenimą.

1929 m. vedęs Apoloniją Blynaitę, išaugino dukteris Mariją (Jana-vičienę), Juliją, Eleonorą ir tris sūnus — Joną, Andrių ir Jurgį. P. Šenbergai džiaugiasi sulaukę 7 anūkų.

Sulaukusiam 65 m. amžiaus plk. J.V. Šenbergui linkime dar daug saulėtų dienų.

prasidės penktadienį, rugsėjo 13 d. Statler viešbutyje.

Šventėje dalyvauja 45 įvairios tautybių grupės, kurios pasirodys parodoje savo liaudies meno kūryba, skanėstais bei dainų ir šokių pasirodymais.

Iš viso numatoma 1200 dalyvių, parodančių Clevelando miesto tautinį įvairumą, jų tautinių tradicijų išlikimą.

Šventei uoliai ruošiasi ir lietuvių organizacijos. Lietuvių grupei reprezentuoti ir organizuoti darban įsijungusios mūsų

uoliosios būrininkės.

Tautybių šventei atidaroma iškilmingu kaspino perkirpimu, kurį atliks Clevelando miesto burmistras Ralph S. Locher.

Programa tęsis visą penktadienio vakarą ir šeštadienį. Naujųjų piliečių balius ir jų pagerbimas vyks šeštadienį vakare Statlerio viešbučio balių didžiojoje salėje. Įėjimas į balių \$1.50. Šokiams gros Hall Lynn's orkestras. Bilietai iš anksto gauti Nationalities Services Center, 1620 Prospect Ave.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 14 D. Vaidilos teatro dešimtmečio sukaktis proga balius šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGSĖJO 28 D. šv. Jurgio parapijos salėje, koncertas - rečitalis Genovaitės Vasiliauskienės, iš Australijos. Rengia ALTS 12 skyrius. Pradžią 7:30 val. vak.

SPALIO 5-13 D. dailininko A. Galdiko paroda Čiurlionio ansamblio namuose.

SPALIO 6 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklai paremti pietūs šv. Jurgio parapijos salėje.

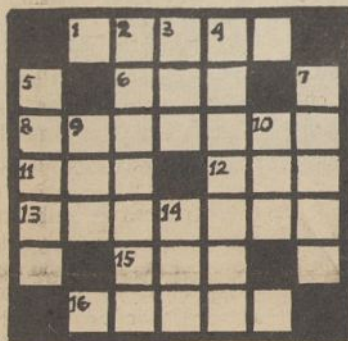
SPALIO 12 D. Neringos skautų tūto tėvų komiteto rengiamas balius ir madų paroda šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 12 D. Naujosios parapijos salėje antrasis kultūrinės tautos koncertas, tos salės pianinui įgyti. Globoja Vyčių kuopa.

SPALIO 19 D. Lithuanian Village Bendrovė rengia balių.

• Medžioklės ir žūklės Draugija, susiorganizavusi iš Clevelando lietuvių, praneša, kad nori dar į ją įstoti nariais šiam sezonui iki spalio 15 d. kreipiasi į draugijos valdybos narius: V. Moziliauską, tel. PO 1-2882 arba R. Žiedonį, telefonu: 581-2089.

KRYŽIAŽODIS NR. 1

GULSČIAI: 1. Moterų apdangalas. 6. Gyvuliai minta. 8. Gyvenamoji vieta. 11. Dabar. 12. Sprogstamoji medžiaga. 13. Raseinių apskr. miestelis, garsus 1893 m. įvykiais. 15. Valstybių sąjunga (atvirkščiai). 16. Pavaldinamoji kūrybinės žmogaus dvasios veikla.

STAČIAI: 2. Miestelis prie Nerės. 3. Taisė prakiurusias. 4. Literatūra. 5. Kūno dalis. 7. Istorinis miestas prie Romos. 9. Tono rūšis. 10. Ne ta. 14. Prancūzo vardas.

Raidės a, c, e, i, u, z, gali būti skaitomos kaip a, č, ė, é, j, š, ū, y, ž.

IŠNUOMOJAMI GYDYTOJUI IR DANTISTUI KABINETAI

virš Superior Savings and Loan patalpų, East 68 ir Superior gt. kampas.

Teirautis telefonu: HE 1-2497.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.
CLEVELAND 24

JULIUS KAZĖNAS

J. ŽILEVIČIUS

Nors jau keletas mėnesių praslinko nuo Clevelando gyvenančio muzikos veikėjo-mokytojo-solisto Juliaus Kazėno sukakties, (gimęs 1913 m. balandžio 12 d.) bet žinant ir prisimenant jo muzikinę veiklą dar Lietuvoje, tenka sustoti ties kuklia, bet muzikinėje veikloje ryškia asmenybe.

Sukaktuvininkas, kaip žinome, yra Lietuvoje dainavęs Vilniaus operoje ir per 2 metus yra suvaidinęs mažesnių bei didesnių vaidmenų operose: Rigoletto, Madam Butterfly, Sevilijos Kirpėjas, Romeo ir Julia, Carmen.

Iki atsiekus operos solisto laipsnio, jam teko išeiti ne mažas muzikinio darbo stažas: 4 metus Vilniaus muzikos mokykloje pas prof. St. Sodeiką, Ludvig, J. Gaubą, V. Marijošių, J. Kačinską, prieš tai baigus K. Kavecko vadovaujamus Panevėžio vyskupijos kurijos vargonininkų kursus.

Teko būti Pasvalio Pavasario dūdų orkestro nariu, vėliau kapelmeisteriu, šančių mokomos kuopos choro nariu ir dirigento pavaduotoju, dalyvauti karių radijo programose, Kauno Igulos choro nariu, vėliau Vilniaus Katedros choro nariu ir t.t.

DIRVAI AUKOJO

ALT S-gos E. Chicago Sk. \$50.00
A. Nevardauskas, Chicago 5.00
J. Skemundris, Pittsburgh 1.00
A. Diržys, Brooklyn 1.00
V. Valdukaitis, Cleveland .. 4.00
V. Gily, Los Angeles 5.00
M. Sori, Chicago 2.00
B. Kasakaitis, Chicago 8.00
J. Vaičius, Santa Monica ... 1.00
A. Braskys, Sudbury 4.00
J. Gricius, Omaha 2.00
Dr. G. Namikas, Bellingham 5.00
Dr. Danguolė Surantas 3.00
W. Matulaitis, Cleveland 4.00
S. Šližys, Dearborn 1.00
A. Tamošaitis, Kingston 1.00

žodžiu, J. Kazėno visur būta ir visur veikta.

Vokietijoje organizuoja ir vadovauja įvairiom dainos grupėms, kaip solistas koncertuoja daugelyje koncertų, užtinkame ir Čiurlionio ansamblyje chormeiste riu ir t.t.

1949 m. atvykęs į JAV koncertuoja Bostone ir apylinkėse, vadovauja tremtinių vyrų oktetui. Nuo 1952 m. apsigyvena Clevelande, reiškiasi kaip solistas, suorganizuoja "Ąžuolų" oktetą, teikia dainavimo ir piano pamokas. Žodžiu, kupinas noro dirbti. Vilniaus universitete lankęs 2 metus Humanitariniame fakultete teatro ir dramos studijas, gabiai reiškėsi ir sceninėje veikloje.

Nors ir tyliai atšventęs savo sukaktį, J. Kazėnas žino, kad clevelandiečiai vertina jo darbus ir džiaugiasi turėdami jį savo tarpe.

What does the "S" stand for?

SAFE SURE SINCERE SERVICE

Our customers know what the "S" stands for. Come in and let us show you what we mean.

ST. CLAIR SAVINGS
MAIN OFFICE: 813 E. 185th STREET

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

AR PATOGIAU GYVENTI SU ELEKTRA?

Papasakokite mums ir galėsite patekti į penkių šeimų eilę, kurių nuomonės bus spausdinamos šiame laikraštyje.

Ar mes turime papasakoti, kaip jūsų šeima džiaugiasi elektriniais reikmenimis? Jei jūsų nuomonė bus atrinkta, ji pateks į šį laikraštį, o autorius gaus dovanų West Bend "Fiesta" automatinį elektrinį kavos virduklį. Nuomonių atranka bus daroma trijų narių komisijos.

Nuomonės bus talpinamos pradedant rugsėjo 23 d. Užpildykite šį klausimų lapą ir siųskite į Dirvą nedelsiant!

Prašome užpildyti sekančius klausimus ir siųsti:

DIRVA
6907 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND, OHIO, 44103.

(1) Šeimos dydis: Kiek vaikų:

(2) Pažymėkite vieną: vienos šeimos namas ☐ 2 šeimų ☐ butas ☐

(3) Pažymėkite elektrinius reikmenis, kuriuos naudojate ir apytikriai kiek metų:

ELEKTR. REIKMENYS (pažymėkit METŲ kuriuos) SKAIČIUS

Elektrinė plyta		
Elektrinis džiovintuvas		
Automatinė skalb. mašina		
Šaldytuvas		
Indams plauti mašina		

(4) Pažymėkite skaičių mažųjų reikmenų, kaip pav. duonai šildytuvus, laikrodžiai, elektr. antklodė, radijo, TV, ir kt. (pažymėkite skaičių).

mažiau nei 5	
5-10	
10-15	
15-20	
virš 20	

(5) Elektrinė reikmenė, kuria mes daugiausia džiaugiamės yra

(6) Manome, kad praktiškiausia elektrinė reikmenė yra mūsų

(7) Paskutinį kartą pirkome šią elektrinę reikmenę

(8) Sekantis didesnis elektrinės reikmenės pirkinys bus

(9) Mūsų nuomonė apie "Elektrinį Gyvenimą" yra būdinga todėl, kad

PAVARDĖ:

ADRESAS:

MIESTAS:

ZONA:

TELEFONAS:

EAST CLEVELAND-13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS
EARN

4 1/2%

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL 2:30 P.M.

**SUPERIOR
SAVINGS**

HOME AND REMODELING
LOANS

IN TOWN OFFICE-6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• **Ped. Lituanistikos Institute** darbas pradedamas rugsėjo 14 d., šeštadienį, 9 val. 30 min. ryto. Paskaitos vyksta Jaunimo Centre, 5620 S. Claremont Av., Chicago, Ill., 60635. Šių metų I semestrą skaitomi šie kursai: lietuvių kalbos istorija (prof. dr. P. Jonikas), Lietuvos istorijos problemos (prof. dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė), bendrinės lietuvių kalbos kursas (lituanistas Domas Velička), lietuvių literatūros metodika (lituanistas Aleksandras Dundulis), literatūrinės srovės (simbolizmas, impresionizmas, ekspresionizmas) ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje (lituanistas Domas Velička). Norintieji lankyti Institutą prašomi kreiptis aukščiau minėtu adresu arba šiuo telefonu: 737-9134. Amžius neribotas. Paskaitas gali klausyti ir nestudentai — svečiai. Neakivaizdinis Institute einamų dalykų dėstymas vykdomas be pertraukos. Įstojimas galimas bet kame gyvenantiems ir bet kurio laiko. Studijiniai darbai atliekami, prisitaikant prie studento individualių aplinkybių. Smulkesnės informacijos reikalu kreiptis aukščiau pažymėtu adresu.

• **Pasaulinei Parodai Lietuvių Dainų šventei** ruošti komiteto nariai: pirm. Alg. Kačanauskas, vicepirm. A. Visminas, sekr. M. Cibas ir aktorius K. Vasiliauskas, lankėsi pas prof. K. V. Banaitį, su kuriuo aptarė Dainų šventės repertuarą ir kitus su šia švente susijusius klausimus. Prof. K. V. Banaitis, kad ir būdamas pašlijusios sveikatos, gyvai domėjosi Dainų šventės ir kitais muzikinio gyvenimo reikalais.

Sudaryta repertuaro komisija

Pasaulinės Parodos Lietuvių Dainų šventei sudaryta repertuaro komisija, į kurią įeina: prof. K. V. Banaitis, prof. J. Žilevičius, Vl. Baltušaitis, M. Cibas, J. Čižauskas, Alg. Kačanauskas, M. Liuberskis, V. Mamaitis, K. Vasiliauskas ir A. Visminas.

Pirmieji chorai užsiregistravę dalyvauti Dainų šventėje

Be vietinių New Jersey ir New York chorų, pirmieji Dainų šventėje dalyvauti

užsiregistravo: Toronto, mišrus choras "Varpas", ved. St. Gailevičius, Waterbury šv. Juozapo parapijos choras, ved. komp. A. Aleksio, Bostono šv. Petro parapijos choras, ved. komp. J. Kačinsko, Hartfordo lietuvių choras, ved. J. Petkaičio, Worcesterio lietuvių meno mėgėjų ratelio choras ir šv. Kazimiero parapijos choras, abiem vadovaujant J. Beinoriui ir Cambridge lietuvių Nekalto Prasiidėjimo parapijos choras, ved. I. Vasiliūno.

Dainų šventei ruošti komitetas prašo, kad ir kiti chorai nedelsdami registruotųsi. Reikia pastebėti, kad Dainų šventės auditoriją didelį daugumą sudarys svetimtaučiai, tad turime jai gerai pasiruošti ir kuo skaitlingiausiai dalyvauti. **M. D.**

PLB Seime Naujosios Zelandijos atstovas G. Procuta po V. Adamkavičiaus pranešimo aiškinasi jaunosios kartos ir lietuvių išlaikymo problemas. **S. Dabkaus** nuotrauka

KULTŪROS FONDO DARBAI IR RŪPESČIAI

Mokslininkas Archimedas kartą yra išsireiškęs: "Duokite man atramos tašką, aš pajudinsiu žemės rutulį". LB Kultūros Fondas turi atramos tašką -- lietuvių mylinčią širdį, kadangi jo uždaviniai yra: kelti lietuvių tautinę kultūrą, tiems reikalingas telkti reikiamas lėšas, remti kultūrinės reikšmės darbus.

Kultūros Fondas su LB švietimo Tarybos pagalba yra išleides 3 vadovėlius lituanistikos mokykloms: S. Jonynienės LIEUVOS LAUKAI V skyriui -- \$3.00, A. Tyrulio TEN KUR NE-MUNAS BANGUOJA VI skyriui -- \$3.50, J. Plačo GINTARAS VIII skyriui \$4.00, Vl. Jakubėno LIAUDIES DAINOS du sąsiuviniai po -- \$3.00, Vikt. Petravičiaus GULBĖ KARALIAUS PATI -- \$1.25. Niekad nebus per daug tobulinti savo lietuvių kalbos mokėjimą KF-as, susitaręs su Lietuvių Kalbos Draugija, atgaivino ėjusį Nepriklausomoje Lietuvoje bendrinės kalbos laikraštį "GIMTĄJĄ

KALBĄ". Jos jau išėjo 20 numerių. Turėdamas, ypač, galvoje kalbinės kultūros ugdymo reikimą, KF-as pasiėmė šio laikraščio leidimo finansinę naštą. Žurnalas tikrai kultūringai išleidžiamas ir GK prenumerata tik \$2.00 metams.

Šalia Lietuvių Enciklopedijos, prof. Vaclo Biržiškos ALEKSANDRYNAS (3 tomai) bus viena svarbiausių lietuvių tautinės kultūros apraiškų naujojoje išleidimoje. "Aleksandryno" išleidimas Kultūros Fondui turės kainuoti 15,000 dol. Jau išleisti du tomai ir trečias pasirodys prieš Kalėdas. A. a. prof. Vaclo Biržiškos monumentalus (jo viso gyvenimo didžiausias darbas) lituanistikos mokslo ir lietuvių kultūros istorinis veikalas ALEKSANDRYNAS. Tai dokumentinė medžiaga apie lietuvių autorius, rašiusius prieš 1865 metus. Visi trys tomai apims apie 1500 puslapių ir surinkti duomenys apie 300 mūsų senųjų autorių, kurių, apskritai, mažai nežinome. Pavienio tomo kaina 7,50 dol., o užsisakius iš karto visus tris tik 15 dol.

Iki šiol gautoji iš lietuvių visuomenės parama mūsų veikimui buvo per maža, kad galėtume šį neįkainojamos vertės kūrinių išleisti.

Kad Kultūros Fondas galėtų atlikti ne tik tai, kas čia trumpai paminėta, bet ir duoti daugiau ir greičiau mūsų visuomenei kultūrinių vertybių, prašome jį visokeriopai remti, ypač aukomis. Knugų užsakymus, Gimt. Kalbos prenumeratą ir aukas, kartu su atitinkamos sumos čekiu, prašome siųsti: Kultūros Fondas, Mr. Jonas Bertašius, 2642 West 15 St., Chicago 8, Ill.

JAV LB Kultūros Fondas yra dėkingas visiems lietuviams iki šiol jį rėmusiems ir liks dėkingu nors ir už mažiausią auką.

ALL NATIONS Fair

SEPTEMBER 13 - 14 HOTEL STATLER-HILTON
SPONSORED BY THE NATIONAL SERVICE CENTER

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ VEIKLA

Vieno australų N.S.W. banko vitrinoje George Str., Sydney, buvo atidaryta graži lietuviška parodėlė, kurią per dvi savaites matė apie 100,000 žmonių. Tai tikras lietuviškas kampeilis su savo audiniais, gintaro rankdarbiais ir vaizdais. Praeivio dėmesį patraukė nekasdieniška nuotaika ir niekur kitur nematyti išdirbiniai. Parodėlės gilumoje jis mato įrėmintą Lietuvos žemėlapi, kuris jau pats kalba, iš kur šitie darbai ir kokia tauta turi tokių turty. Ant stalo vidury išdėstyti gintaro išdirbiniai, pradedant įvairių spalvų karoliais, auskarais, sagom ir baigiant retais papuošimais, padarytais iš vieno gintaro gabalo. Iš abiejų Lietuvos žemėlapiu pusių stalo galuose stovi drožiniai -- kopytelė ir kryžius. Kertėse pastatyti du manekėnai -- lietuviškos tautinioose rūbuose, o prieky pluoštas dailiausių juostų, audinių, pora knygų su atvertais lietuviškais vaizdais. Šoninėse sienelėse išdėstyti lietuviškais raštais audiniai -- staltiesės, rankšluosčiai, o kairėje pusėje net lentelė, ant kurios prisegtas vienas kitas Lietuvos gamtovaizdis, išdirbtas iš gintaro. Tokia patraukli parodėlė atkreipia praeivio dėmesį ir jis mielai sustoja pasigrožėti. Netrukus šalia jo atsiranda antras, trečias, ir taip

būrelis vienas po kito pasikeičia užtrunka ištisą dieną. Vakarė, kai vitrina apšviesta, tas langas atrodo dar gražiau. Tai yra Lietuvos reklama, kultūringa ir prasminga, gal net daugeliu atvejų iškalbingesnė, negu sieksniniai straipsniai spaudoje.

Šio Lietuvos kampelio įrengimo Jurgio gatvėje iniciatorius ir tikrasis organizatorius buvo Jonas Abromas, kuris netik išrūpino vietą, bet ir pats surinko iš eilės lietuvių visus toje parodėlėje išstatytuosius dalykus. Jam mielai talkininkavo dailininkas Vaclovas Ratas, kuriam panašūs darbai nėra naujiena ir kuris šioje srityje turi didelio patyrimo.

Taip šių dviejų asmenų pastangomis ir atsirado Lietuvos kampelis Jurgio gatvėje. Jis buvo iškalbus, turtingas ir reikšmingas. Tiesa, šiame darbe talkininkavo ir visa eilė kitų lietuvių, kurie išstatymui paskolino savo gėrybes. Šių turty savininkams ir organizatoriams Jonui Abromui ir Vaclovui Ratui tenka garbė ir gili padėka, kad taip gražiai ir kultūringai pasidarbuota Lietuvos priminimui milijoniniame mieste. Tikrai yra kuo ir patiems pasidžiaugti ir prieš kitus pasididžiuoti. **(M.P.)**

LIETUVIAI GRAFIKOS PARODOJ

Sydneyje, Blaxland galerijoje atidaryta Sydney grafių (print-makers) paroda, kurioje tarp 25 grafių dalyvauja ir keturi lietuviai: V. Ratas su 10 darbų, E. Kubos -- 5 darbai, A. Šimkūnas -- 4 darbai ir H. Šalkauskas -- trys darbai. Šioje metinėje Sydney grafių draugijos parodoje savo kūrinius geriausiai pasirodo lietuviai ir jie, galima sakyti, pačiai parodai duoda toną ir pakelia jos lygį. Net ir vietos dienraščių meno kritikoje pirmoji eilė iškeliami ir minimi šios parodos dalyviai lietuviai, kaip E. Kubos, H. Šalkauskas ir kt.

BREŠTA NAUJA DAINININKĖ

Adelaidės meno varžybose (Eisteddfod) šiais metais tautinių dainų skyriuje dalyvavo ir lietuvių M. Pečiulienė, konservatorijos studentė. Ji dainavo lietuviškai J. Gruodžio komponuotą pagal L. Giros žodžius dainą "Visur tylą". Iš galimų 100 taškų ji surinko 81 ir teisėjas Miss Jean Pollock (Sydney) dainininkei suteikė garbės pažymėjimą (highly commended). Įteiktame rašte tarp kitko sakoma: "Įsijautimas į tikrą šios įdomios tautinės dainos charakterį bei tekstą buvo sėkmingas, taip pat buvo jaučiamas tono įvairumas ir gerai, stipriai sukurta atomazga..."

M. Pečiulienė tokį patį pažymėjimą yra gavusi ir 1961 m. varžybose. Adelaidės šaliai lietuviai, džiaugiasi vokalinio prieauglio pažangėjimu, ypač kad dainininkė veikliai dalyvauja vietos bendruomenės rengimuose. Laikina apsisistigęs vyresnės kartos dainininkų, mes turime gerą pamainą ir laidą ateičiai.

PASIŪSTA REZOLIUCIJA

ALB Sydney apylinkės visuotiniame narių susirinkime buvo p. J.P. Kedžio pasiūlyta ir visuotinio susirinkimo priimta rezoliucija komunistų partijos Australijoje uždarymo reikalu. Re-

VYTAUTAS PETRONIS, vienos iš didžiausiųjų spaustuvų Rio de Janeiro mieste Brazilijoje savininkas, Estado da Guanabara gubernatoriaus buvo apdovanotas ordinu už pasidarbavimą Brazilijos labui. Fotografijoje matome gubernatoriaus įgaliotinį Sr. Vereador Francisco Silbert Sobrinho uždėdamą ordiną Vytautui Petroniui.

V. Petronis ilgus metus dirbo spaustuvininko darbą ir savo darbovietę Grafica Setim pamažu plėtė, vis įvesdamas naujas mašinas, paimdamas didesnius darbus, kol pagaliau išvystė į didžiulę įmonę, kuriai didelių užsakymus teikia Brazilijos vyriausybė. V. Petronis, išaugęs į Brazilijos pramonininkus, nepamiršo, kad jis yra pirmoje eilėje lietuvis. Savo tautybę jis visur pabrėžia, taigi ir apdovanojimo akte buvo įrašyta, kad ordinas duodamas lietuviui už nuopelnus Brazilijai. Vytautas Petronis turi brolių, gyvenantį Chicagoje, kurį tikisi neužilgo aplankyti.

zoliucijoje išdėstoma, kad Australijos komunistų partija yra tiesioginėje Sov. Sąjungos žinioje, jos inspiruojama ir todėl dirba ne savo krašto gerovei, bet svetimos valstybės -- Sov. Sąjungos siekiams ir interesams. Rezoliucijos pabaigoje siūloma dar kartą komunistų partijos reikalą Australijoje persvarstyti ir ją kaip kraštui kenksmingą ir subversyvinę organizaciją uždaryti. Rezoliuciją ministeriui pirmininkui Sir Robert Menzies pasiuntė susirinkimo pirmininkas ir sekretorius.

Neseniai gautas iš ministerio pirmininko kanceliarijos Canberroje jo sekretoriaus E.J. Bunting raštas, kuriuo patvirtinama, kad pasiųstoji rezoliucija gauta ir joje iškelti reikalavimai bus imami dėmesin. **(M.P.)**

CHICAGO

• **Advokatas Antanas Lapinskas**, A. L. Tautinės Sąjungos kūrėjas ir 1953-1954 m. buvęs Sąjungos pirmininkas, A. L. T. S. Chicago skyriaus narių susirinkime, rugsėjo mėn. 28 d., 7 val. vak., Don Varno posto salėje, 6816 So. Western Ave. skaitys paskaitą tema -- Lietuvių išjungimas į Amerikos politinę veiklą.

BOSTON

Dr. V. Čepas, išgyvenęs Bostone 14 metų, rugpjūčio mėn. 27 dieną lydimas žmonos Lilijos Čepienės išvyko į Tennessee valstybę Union Universitetan, dėstytoju.

Būdamas Bostone Dr. V. Čepas daug laiko pašvedavo visuomeniniams reikalams, o ypač jaunimui. Paskutinius metus buvo Jūrų Skautų Nemuno tūnto tūntininku.

Nemuno Uosto direkcija surengė atsiveikinimą, kuriame dalyvavo Nemuno tūnto vadovai ir skautai.

• **Antanas Vilėniškis** po mėnesio užtrukusių tyrinėjimų Carney ligoninėje, grįžo į namus.

DĖMESIO!

Lietuvių Bendruomenės Cicero apylinkė rugsėjo 14 d. 7:30 val. vak. šv. Antano parapijos salėje rengia

RUGSĖJO AŠTUNTOSIOS MINĖJIMĄ

ir LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS METINĘ VAKARIENĘ

Apie Tautos Šventę išeivijoje trumpai kalbės LB tarybos narys pulk. Jonas Švedas.

Meninę programą išpildys studentai neolituai, ateitininkai, santariečiai, skautai ir Cicero Aukšt. Lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupė. Šokių gros neolituų orkestras. Veiks baras. Įėjimas \$3.50, studentams ir moksleiviams -- \$1.00. Stalus užsakyti pas K. Dočkų, telef. OL 2-4410.

A. + A.

Motinai, uošvei

ST. ZAVACKIENEI

Lietuvoje mirus, p.p. A. LILEIKIAMS ir jų dukroms bei žentams reiškiamo gilią užuojautą

A. L. T. S. Worcester Skyrius

Mylimai Motinai

A. + A.

SOFIJAI AVIZONIENEI

mirus, Dr. VYTAUTUI AVIZONIUI su šeima reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Dr. E. ir E. Mekiai